

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXVI. Quærenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

gens, quòd tertius Iudex sine Episcopo, iuxta formam rescripti Apostolici, procedere non posset, alios Iudices sibi dari postulavit; cuiusque petitioni Papa assensus est, ideòque scripsit ad quendam Abbatem, ac Priorem, si ita est, ut ipsi narratum fuit, & Thomas, postquam aduersarius eius Episcopi familiaris factus est, in eundem Iudicem non consensit, ipsi in causa secundum prioris rescripti tenorem procedant; alioquin partes ad priores Iudices reuertantur.

SUMMARIUM.

1. Si vnus litigantium factus est familiaris seu domesticus Iudicis, hic ut suspectus recusari potest, nisi alia adsint, quæ suspicionem excludant.
2. Facilius est recusari Iudicem, ut suspectum, quàm testem.
3. Pars litigans non tantum in causa propria, sed etiam in causa ecclesie potest recusare Iudicem, eo quòd sit dominus, vel consanguineus aduersæ partis.

NOTANDVM I. Si vnus litigantium post litem contestatam factus est familiaris seu domesticus Iudicis, is ut suspectus recusari potest. Excipe: Nisi considerata persona Iudicis, & circumstantijs reliquis, appareat, sinistrae suspicioni locum non esse. Ita Barbat. hic col. 1. & consentiunt, quæ dixi in c. causam, 17. hoc tit.

NOTANDVM II. Si Episcopus tanquam suspectus recusari possit, consequenter etiam Officialis eius, propter affectionem, quam erga Episcopum gerit, & causas & acta eius defendenda. Ita Abb. hic n. 2. Barbat. col. 2. Imò ait Gl. hic ver. familiarem, quam Barbat. col. 3. & alij sequuntur. Si dominus suspectus sit, totam eius familiam recusari potest: Et simili ratione si Iudex inimicus domini tui sit, potes eum ut suspectum recusare; quia videtur etiam te odisse, ut Abb. hic docet n. 6. argum. l. vn. C. Si quacunq; præditus potestate &c. Veruntamen, ut supra dictum, eiusmodi suspicio contrarijs maiori-

bus coniecturis seu præscriptionibus superari & elidi potest, ut notat etiam Gl. hic ver. familiarem, & alia Gl. in c. cum H. 35. quam ibi commendat Abb. n. 4. Felinus n. 4. eod. tit. facilius recusari Iudicem, ut suspectum quàm testem; cum etiam frater contra fratrem testari possit, c. literas, de præsumpt. Cuius rei rationem afferunt ex necessitate: Quia plures plerumque Iudices haberi possunt; sed non testes. Addi potest, quòd testes à Iudice examinentur, ut appareat, num vera dicant; sed Iudex in iudicio non habet, à quo examinetur: ut proinde ipsi facilius sit iniuriam inferre, quàm testis. Vide Barbat. hic col. 4.

NOTANDVM III. Pars litigans non tantum in causa propria, sed etiã in causa Ecclesie recusare potest Iudicem, eo quòd sit dominus, vel consanguineus aduersarij. Ita Abb. hic n. 3. Imola n. 8. Neque obstat, quòd aliquis in causa Ecclesie suæ Iudex esse potest, secundum Gl. in c. 1. ver. punire, de pœnis, in 6. Ergo multò magis consanguineus, vel Dominus Rectoris ecclesie in causa eiusdem ecclesie Iudex esse potest. Rectè enim respondet Abb. posse esse Iudicem, & valere eius sententiam, nisi ut suspectus repellatur.

CAPITVLVM XXVI.

Quærenti.

PARAPHRASIS.

Dubitatum erat, si delegatus Papæ aliquem excommunicarit, eo quòd sententiæ à se late parere noluerit, vtrum eum, si postea parere velit, absolueret possit. Aliqui respondebant, quòd absolueret eum non possit, cum officio functus sit: Alij verò, quòd semper absolueret possit, cum iurisdictionem non amittat; donec sententiæ eius pareat. Sed Innocent. III. ita secundum æquitatem decernit; Quòd delegatus Papæ non tantum tempore quadrimestri, quod Reo ad soluendum debito à Iudice concessum est, sed integro anno post

post latam à se sententiam iurisdictionem retineat ad eius executionem. Qua simili ratione si ob contumaciam Rei ante litis contestationem Actor in possessionem missus sit causa custodiæ, annus conceditur contumaci, intra quem si appareat, possessionem recuperare possit; sed postea non restituitur, licet de proprietatis iure audiendus sit, c. quoniam, 5. §. in alijs, Vt lite non contestata &c.

S V M M A R I V M.

1. *Iudex delegatus habet iurisdictionem, & eam distinctam à iurisdictione delegantis.*
2. *Condemnato actione personali ad soluendum quatuor menses conceduntur; in realibus autem actionibus sententia, ubi in rem iudicatam transit, executioni mandari debet; in criminalibus statim executio, nec appellacionis remedium admittitur in Imperio.*
3. *Iudex delegatus integrum annum habet ad executionem sententia à se late.*

NOTANDVM I. Iudex delegatus habet iurisdictionem, eamq; distinctam à iurisdictione delegantis. Ita hic notant Abb. n. 2. Barbat. col. 2. & alij, & dixi supra contra quosdam, qui in l. ait Prætor, 5. ff. de re iudicata, aiunt, quòd Iudex delegatus iurisdictionem non habet, sed duntaxat cognitionem, seu notionem.

NOTANDVM II. Condemnato actione personali ad soluendum quatuor menses hodie cõceduntur, c. quod ad consultationem, 15. de re iudic. l. 2. & 3. C. de vfuris rei iudicatz. Et numeratur hoc tempus à die late sententiæ, vel si ab ea appellatum sit, à die confirmationis prioris sententiæ, cit. l. 2. Cæterum in arbitrio Iudicis est, tempus hoc à lege concessum ex causa iusta arctare, vel prorogare, iuxta cit. c. quod ad consultationem. & l. 2. ff. de re iudic. & videri potest Barbatia hic col. 5. In realibus autem actionibus, lata sententiâ, mox vt in rem iudicatam transit, (videl. post decedendum, si appellatum non est) exe-

cutioni mandari debet: nisi possessor statim restituere non possit, tum designato illi termino sufficienter cauere debet de restitutione faciendâ, Instit. de off. Iudicis, ff. Et si in rem, & docet Gl. hic ver. quadrimestre tempus. Deniq; in criminali actione indulgeri nõ solet, sed statim executio fieri, l. cum reis, 18. C. de pœnis. Adeo, vt nec tempus decendij, quod comuni iure ad appellandum conceditur, necessariò expectandum sit. Quam praxin vt non alienam à iure defendit Barbatia hic col. 8. contra Gl. in cit. l. cum reis, ver. iuris sententiam, Abb. hic n. 4. post Bartolum in l. qui vltimo, ff. de appellat. Verum in Imperio criminaliter condemnatis appellacionis remedium non conceditur.

NOTANDVM III. Iudex delegatus integrum annum habet ad exequendam sententiam à se latam. Sed ad plenioram doctrinam ita distinguendum cum Gl. hic, Abb. n. 7. Barbatia non longè à fine: Vel Iudex delegatus sententiam nondum tulit, & durat eius iurisdicctio semper; quia rescripta sunt perpetua, nisi reuocentur, c. si autem, 9. de rescript. vbi id dixi not. 1. Vel tulit sententiam, sed executus non est; & conceditur illi annus ad exequendum. Idque intelligitur de anno continuo, qui continet dies 365. argum. l. cum hæres, 4. §. Stichus, ff. de itatu liberorum, ex quo textu sumitur regula, quam hic tradit Abb. n. 3. Si in iure anni tempus definitum reperiat, in dubio accipiendum esse de continuo. Vel denique sententiam executus est, & iurisdicctio eius expirat, c. in literis, 9. hoc tit. dummodò sententiæ eius paritum sit: Sjn verò condemnatus paulò post ab executione recessit, iterum turbatus victorem, perinde est, ac si non paruerit, argum. c. diuortium, 21. d. 1. de pœnit. Quare hoc casu delegatus reassumere potest iurisdictionem, non vt iterum de causa cognoscat, sed vt ad veram & stabilem executionem compellat, si annus nondum finitus sit, secundum doctrinam Gloss. hic ver. ad integrum annum.

Quærent hic, vtrum etiam delegatus ab inferiore Ordinario, vel subdelegatus à delegato Principis sententiam à se latam exe-

qui possit, videl. intra annum. Negat Imoia hic, in fine, post Bartol. l. à Diuo Pio, 15. ff. de re iudic. Sed Abb. hic n. 8. affirmat cum Gloss. in c. si quis contra. 4. de foro compet. Quia cum causa alicui absolute committitur, censentur omnia commissa, quæ ad eius executionem spectant. Quæres ibi plenius examinanda erit.

CAPITVLVM XXVII.

Super quæstionum.

PARAPHRASIS.

Delegatus Papæ audientiam causæ commisit Titio, cognitione ac sententia sibi reseruata. Titius citauit Reum, qui comparere noluit, quod sine consensu suo deputatus esset auditor. Et pro defensione sua allegauit quandam Innoc. III. Constitutionem, in qua continebatur; Si alicui à Papa causa, remota appellatione, delegata sit, quod ipse eam subdelegare non possit, adempto remedio appellationis. Verum si delegatus ad non iurisdictionale articulum aliquem v. g. ad testium examinationem meram deputauerit auditorem, quod ab eo nequeat appellari, si de partium consensu datus fuerit. Vnde ex sensu contrario colligi videbatur, si de consensu partium datus non sit (vt in casu proposito) quod ab eo appellari possit. Per hanc suam constit. in primis ait Innoc. nequaquam derogari constitut. Alex. III. in c. cum te, 18. hoc tit. Nam Alexander locutus est in casu, quo delegatus Apostolicæ Sedis cognitionem alicuius articuli, seu articulum iurisdictionalem alteri, sententiâ sibi reseruata, subdelegauerit: quod per appellationem à subdelegato subdelegantis iurisdictione nequaquam suspendatur. Innoc. autem locutus est in casu, quo non causæ cognitio, sed nudum ministerium circa aliquem articulum, seu articulum non iurisdictionalis alicui à delega-

to Papæ, aut quocunq; alio Iudice committitur, quod ab eo appellari non possit, nisi formam mandati excedat, vel vt suspectus recusetur, dummodò hoc casu non sit datus ex consensu partium.

SUMMARIUM.

1. Delegatus Papa potest principium, medium, & finem totius causæ coniunctim & diuisim subdelegare. quo casu à subdelegatis appellari potest.
2. Sin medium tantum causæ, v. g. testium depositiones alicui vt mero auditori committantur sine iurisdictione. ab eo nequit appellari; nisi si nes mandati excedat, vel merito suspectus sit.
3. A subdelegato in totam causam appellari debet ad Papam; à subdelegato autem non in totum, ad subdelegantem.
4. Auditor datus à delegato recusari non potest à partibus, nisi causa iustâ coram delegato ostensâ.
5. Nemo præter Principem causam committere potest, remoto appellationis remedio.
6. Appellari ab Auditore non potest; recusari tamen potest, vt suspectus.
7. Delegatus ab inferiore ordinario, v. g. ab Episcopo, subdelegare non potest.
8. Potest tamen is, cui vniuersitas causarum commissa est, vnam aut plures causas alteri committere, non tamen totam vniuersalitatem causarum.
9. Facultas delegata Parocho v. g. absoluendi à casibus referuntis ab Episcopo, si ei ratione officij competat, transit ad successorem, & in certis casibus subdelegari poterit; non item, si ea competat vt privilegium personale, & propter industriam, vel singularem eius fauorem.
10. Inferior Principe non potest committere suo delegato, vt suo nomine subdeleget, potest tamen ei concedi, vt subdeleget nomine ipsius ordinarij delegantis.

LIII

Quo